

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Фізико-технологічний факультет
Кафедра теорії та методики професійної освіти

***СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ
ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ:
ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ***

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
26-27 жовтня 2016 р.**



Україна, Рівне
Видавець О. Зень
2016

УДК 373.5.011.3- 051:331

ББК 74.268

П 341

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 27 жовтня 2016 р.)

Редакційна колегія:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Дейнега Олександр Вікторович – кандидат економічних наук, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Сингаївський Дмитро Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент, декан фізико-технологічного факультету РДГУ;

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики професійної освіти;

Поліщук Наталія Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент;

Шутяк Володимир Георгійович – кандидат педагогічних наук, доцент;

Дупак Надія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Кирильчук Юрій Васильович – кандидат педагогічних наук, доцент;

Літковець Олена Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Шурин Олена Іванівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач.

Рецензент:

Савченко Лариса Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти ДВНЗ «Криворізький національний університет».

Сучасний вчитель трудового навчання та технологій: досвід та перспективи.
Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Рівне 26 – 27 жовтня 2016 року). – Рівне: О. Зень, 2016. – 114 с.

ISBN 978-617-601-167-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний вчитель трудового навчання та технологій: досвід та перспективи», яка відбулася 26-27 жовтня 2016 р. на базі Рівненського державного гуманітарного університету, за ініціати́ви кафедри теорії і методики професійної освіти. Тематику доповідей присвячено: шляхам удосконалення форм і методів організації науково-дослідницької та позааудиторної роботи; сучасним методикам і практичному досвіду: викладання навчальних дисциплін у системі підготовки вчителів трудового навчання та технологій; навчання учнів в загальноосвітніх закладах трудового навчання та технологій.

Збірник адресовано науковцям, аспірантам, вчителям трудового навчання, студентам, з метою використання в науковій та навчальній діяльності.

*За достовірність фактів, дат, назв і т.п. відповідають автори статей.
Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.*

УДК 373.5.011.3- 051:331
ББК 74.268

ISBN 978-617-601-167-5

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016
© Автори статей, 2016



ЗМІСТ

Передмова	3
Андрощук І.В. Проектна технологія як засіб підготовки вчителів трудового навчання та технологій до педагогічної взаємодії.....	4
Андрощук І.П. Позаурочна предметно-перетворювальна діяльність майбутніх вчителів трудового навчання.....	6
Бережна М.В. Інженерно-педагогічна складова діяльності викладачів практичного навчання.....	9
Борисова Т.М. Самостійна навчальна робота студентів у світлі євроінтеграції.....	12
Валага А.М. До проблеми розвитку технічного мислення у майбутніх вчителів трудового навчання.....	14
Вовк Н.В., Селиверстова Г.В. Уроки трудового навчання з застосуванням технології емпайрмент.....	16
Войтко А.І., Хоронжевський О.М., Зброжек Д.Г. Використання інтерактивних технологій на заняттях профільного навчання «Деревообробка» в 10-му класі	17
Галамбош Г.В. Патріотичне виховання молоді: сучасні аспекти розвитку	19
Гомонець О.А. Впровадження інноваційних технологій в систему підготовки вчителя трудового навчання у педагогічному коледжі.....	21
Гордійчук Ю.П. Теоретичні аспекти розвитку графічних компетентностей в учнів на уроках трудового навчання.....	23
Гриценко Л.О. Інтерактивні технології навчання студентів графічних дисциплін	25
Гусак Н.В. До питання про формування професійної самосвідомості майбутніх учителів трудового навчання.....	28
Дорош Г.В. Теоретичні аспекти формування в учнів старших класів навчальних компетентностей засобами проектних технологій	30
Дупак Н.В. Підготовка майбутніх вчителів технологій до інноваційної діяльності..	32
Жогло Н.В. Підготовка майбутнього вчителя технологічної освіти до реалізації проектних технологій.....	35
Калязін Ю.В. Інтерактивні системи навчання при вивченні метрології та стандартизації.....	37
Кирильчук Ю.В. Організація дослідницької роботи майбутніх вчителів технологій при вивченні методичних дисциплін	39
Кібальник В.А. Переваги та недоліки програмного забезпечення системи дистанційного навчання.....	42
Кудря О.В. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання до навчання учнів основної школи елементам дизайну.....	45
Кузьменко П.І. Вплив міжпредметних зв'язків з інформатики та обчислювальної техніки на засвоєння студентами знань з інженерної та комп'ютерної графіки.....	46
Кулінка Ю.С. Методичні аспекти використання арт-технології на уроках трудового навчання.....	49
Лісова С.В. Професійна компетентність майбутнього вчителя у контексті модернізації вищої освіти.....	52
Літковець О.Д. Впровадження сучасних педагогічних технологій в процес	

підготовки вчителя трудового навчання та технологій.....	54
Мельник І.В. До питання фахової підготовки сучасного вчителя трудового навчання та технологій.....	56
Мокляк В.І., Одарчук О.М. Самопізнання особистості засобами арт-терапевтичної техніки лялькотерапії на уроках трудового навчання.....	59
Нагорна Н.О. Евристичні методи проектування як засіб формування проектно-технологічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання.....	63
Орлова Н.С. Залучення учнів молодшого шкільного віку до художнього конструювання.....	66
Осіпова В.С. Мультимедійні технології як важлива перспектива розвитку освітнього процесу.....	68
Охріменко Л.С. Традиційний костюм українців XVI-VII століття.....	70
Поліщук Н.В. Освітній аспект застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання.....	72
Поляков С.В. Технологія розробки дидактичного супроводу засобами SAMTASIASTUDIO процесу навчання креслення.....	74
Савенко І.В. Естетичне виховання у процесі підготовки майбутніх учителів технологій до викладання основ дизайну.....	77
Сервачак О.В., Малєєва І.В. Формування жіночої та національної ідентифікації дівчат на уроках трудового навчання.....	79
Сергійчук Н.М. Формування професійних умінь майбутніх учителів технологій засобами ІКТ.....	81
Симонівч Н.В. Сутнісні особливості інтерактивних технологій навчання.....	83
Сіпайло В.О. Використання засобів комп'ютерної техніки на уроках трудового навчання.....	85
Титаренко В.М. Гігієнічна культура учнів загальноосвітньої школи на уроках трудового навчання	87
Титаренко В.П. Естетико-педагогічна проекція українських народних промислів.....	89
Титаренко О.О. Самостійна робота студентів при організації навчального процесу.....	91
Фещук Ю.В. Графічна підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій у системі вищої освіти.....	92
Цина А.Ю. Проектування та впровадження інноваційних педагогічних технологій.....	94
Чорнусь С.М. Зв'язок графічної підготовки майбутніх учителів технологій з вивченням дисципліни «Обробка конструкційних матеріалів».....	96
Шевчук А.А. Текстова вишивка: історичні аспекти української орнаментики на уроках трудового навчання.....	99
Шурин О.І. До питання підготовки вчителя технологій у контексті євроінтеграції.....	101
Якименко А.В. Мультимедія як невід'ємний засіб підвищення ефективності навчального процесу.....	103
Яремчук І.А. Формування проектно-технологічної компетенції майбутнього учителя технологій в умовах педагогічного коледжу.....	105
Автори	109

зацікавленим і компетентним консультантом і помічником у співвіднесенні мети з результатом, використанні доступних для дітей форм рефлексії й самооцінки;

➤ здатність бачити, адекватно оцінювати, стимулювати відкриття й форми культурного самовираження вихованців;

➤ уміння аналізувати зміни в освітній діяльності, розвитку особистісних якостей вихованців;

➤ здатність до особистісного творчого розвитку, рефлексивної діяльності, усвідомлення значущості, актуальності власних інноваційних пошуків і відкриттів.

Готовність педагога до інноваційної діяльності визначають за наступними показниками:

1) усвідомлення необхідності впровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;

2) інформованість щодо новітніх педагогічних технологій, знання новаторських методик роботи;

3) орієнтація на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність;

4) готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом й організацією інноваційної діяльності;

5) володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій і розробки нових.

Отже, важливим завданням професійної освіти педагогів стає завдання освоєння ними діяльності, що має інноваційну спрямованість. Надалі, у процесі збагачення професійного досвіду, педагог здобуває такі професійно-особистісні якості, які дозволяють йому ефективно реалізовувати безпосередньо інноваційну діяльність.

Література

1. Алфімов Д. В. Інноваційна освітня система вищої школи: шляхи відродження / Д. Алфімов [текст] // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр. / Ред. кол. Л. І. Даниленко та ін. – К. : Логос, 2000. – С. 158 – 160.
2. Кларин М. В. Инновационные модели обучения в зарубежных педагогических поисках / М. В. Кларин [текст]. – М.: Арена, 2005. – 222 с.
3. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В. Г. Кремень. – К.: Грамота, 2003. – 216 с.
4. Навроцький О.І. Вища школа України в умовах трансформації суспільства. Монографія. – Х. : Основа, 2000. – 240 с.
5. Попова О.В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: автореф. дис. на здобуття ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.01 / О. В. Попова. – Харків : Харків, 2001. – 42 с.
6. Стрілець С.І. Інноваційні педагогічні технології у вищій школі : навч.-метод. посіб. / С. І. Стрілець [текст]. – Чернігів : ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2012. – 200 с.



**Літковець Олена Дмитрівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач,
кафедра теорії та методики професійної освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет**

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Основними аспектами сучасної педагогічної освіти є: виникнення й розвиток глобальної системи освіти, безперервність освіти протягом всього життя людини з переважанням самоосвіти, диференціація та індивідуалізація освіти, зростання різноманітності освітніх стандартів і спеціальностей, орієнтованість на синтез найновіших наукових знань і методологій, перехід від формально-дисциплінарного до проблемно-активного типу навчання, широке застосування інноваційних освітніх технологій.

При переході професійної підготовки фахівців на новий зміст у відповідності до останніх нормативних документів МОНУ (Державного стандарту вищої освіти) та входження України в європейський освітнянський простір згідно Болонської конвенції основною новітньою формою організації навчального процесу є кредитно-модульна система навчання й модульно-рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів. У відповідності цих форм на випусковій кафедрі вивчаються всі дисципліни з спеціальності «Технологічна освіта (обслуговуюча праця)» та «Середня освіта. Трудове навчання та технології (обслуговуюча праця)», а також в процесі їх вивчення відбувається впровадження

сучасних педагогічних технологій організації навчального процесу. Серед них можна виділити наступні: інформаційні, проектні, особистісно-орієнтовані, розвивальні та ін.

Впровадженням в навчальний процес нових, прогресивних технологій навчання, зокрема, рейтингової системи оцінки якості підготовки, яка впроваджена на всіх дисциплінах професійного спрямування. Ця технологія сприяє використанню в навчальному процесі гнучких навчальних планів, дозволяє індивідуалізувати навчання, розширити рамки самостійної роботи студентів, ввести реальне змагання в навчальний процес, істотно змінити взаємодію у системі «викладач – студент» на основі педагогіки співробітництва.

Введення рейтингової системи оцінювання знань студентів, заснованої на визначенні кількості балів за весь період навчання дисципліни, збільшує зацікавленість студентів у підвищенні свого рейтингу, враховує поточну успішність студентів, що значно активізує їх роботу. Широка бальна шкала оцінок дозволяє більш об'єктивно і точно оцінити знання студентів, диференціювати їх за рівнем, практично виключає елемент випадковості і суб'єктивності при виведенні підсумкової оцінки.

Сучасні інформаційні технології дозволяють створювати, зберігати, перероблювати інформацію та є потужним інструментом в підготовці вчителя трудового навчання та технології. Під час самостійної та аудиторної роботи студент може використовувати розроблені викладачами в електронному варіанті: тексти лекцій, інструкції до лабораторних, практичних і семінарських занять, завдання для самостійної й індивідуальної роботи. Використання навчально-контролюючих програм забезпечують перевірку засвоєння матеріалу студентами з дисциплін професійного спрямування: «Виробництво та будова конструкційних матеріалів» та «Стандартизація, управління якістю і сертифікація», «Композиція та спецрисунк» – мультимедійні технології (презентації, відео, програмний педагогічний засіб «Кравець»); «Технологічний практикум» – мультимедійні технології (презентації, відео, програмний педагогічний засіб «Ізонитка», «Трудове навчання 5-9 класи»), інтернет технологія (гіпертексти та сайти, чат і ICQ, блог); «Основи дизайну з методикою вивчення» – мультимедійні технології (презентації, відео, програмний педагогічний засіб «Основи дизайну 10 клас»), інтернет технологія (гіпертексти та сайти, чат і ICQ, блог).

Характерними ознаками демонстраційно-моделюючих програмних засобів (ППЗ) є їх використання на етапах пояснення нового матеріалу. (презентації, відео фрагменти, аудіофрагменти) та сприяє підвищенню його ефективності, всебічному і гармонійному розвитку особистості студента, розкриттю їх талантів, суттєво впливає на зміст, форми методи і засоби навчання. Вдало підібрані комп'ютерні програми забезпечують розвиток творчих здібностей, стимулюють пізнавальну активність, емоційну сферу та інтелектуальні почуття майбутніх вчителів трудового навчання та технології. При цьому підвищується працездатність студентів, зацікавленість їх різними видами діяльності, поліпшується просторова уява, пам'ять, логічне мислення розширюється їх світогляд.

Основною технологією формування ключових компетентностей студентів спеціальності «Технологічна освіта (обслуговуюча праця)» та «Середня освіта. Трудове навчання та технології (обслуговуюча праця)», як свідчить зарубіжний і вітчизняний досвід, є проектна технологія. Цінність якої полягає в тому, що вона орієнтує студентів на створення певного матеріального або інтелектуального продукту, а не на просте вивчення певної теми. Виконання студентами проектів містить наступні етапи: формулювання завдання, дизайн аналіз аналогів, аналіз виробу, розробка початкових ідей, оцінка ідей для вибору найдосконалішої, детальне відпрацювання ідеї, вибір матеріалів, інструментів та обладнання, складання технологічної картки, визначення затрат часу на виготовлення розробленого виробу, організація робочого місця, економічне обґрунтування вартості виробу, визначення безпечних умов праці та виготовлення виробу. Розроблені таким чином проекти студенти оформляють у вигляді портфоліо та публічно захищають їх.

Особистісно-орієнтована педагогічна технологія реалізується при вивченні дисциплін через виконання різноманітних індивідуальних завдань студентами. В залежності від рівня розвитку студентів, їх орієнтації на майбутню спеціалізацію вони обирають індивідуальні теми: рефератів; навчально-дослідних завдань; курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт з врахуванням наукової проблематики кафедри. Тематика даних завдань та робіт постійно поновлюється відповідно останніх досягнень педагогічної науки. Дана педагогічна технологія реалізується також через використання в навчальному процесі навчання активних та інтерактивних методів, таких як ділові та рольові ігри, міні-конкурси, тренінги, консультації, диспути, мозковий штурм, групове проектування, проблемні лекції та семінари, практикуми та ін.

Технології розвивального навчання закладено в навчальні плани, які передбачають вивчення дисциплін, що дозволяють розвивати особистість студента від курсу до курсу, ніби піднімаючись по драбинці майстерності. Наприклад, вивчення дисципліни «Нарисна геометрія і креслення з основами машинної графіки» студенти розпочинають з пропедевтичного курсу, що побудований на основі шкільної програми креслення, потім переходять до вивчення нарисної геометрії, де розвивають просторову уяву, технічне мислення та інші професійно важливі якості, а далі переходять до вивчення проєкційного креслення, машинно-будівного креслення і завершують вивченням основ машинної графіки з використанням комп'ютерної системи AutoCAD. Подібним чином побудовано також зміст наступних

предметів: «Технологічний практикум», «Декоративно-прикладна творчість учнів», «Основи проектування і моделювання», «Основи дизайну» та ін. Дана технологія також реалізується через вивчення ряду предметів, які взаємопов'язані між собою і побудовані на основі принципу наступності. Це, наприклад, цикл дисциплін з основ швейного виробництва: «Виробництво та обробка конструкційних матеріалів», «Стандартизація, управління якістю і сертифікація», «Конструювання та моделювання одягу», «Обладнання швейного виробництва та технологія обробки одягу» та ін., які дозволяють поступово підвести майбутнього фахівця до реалізації своїх творчих здібностей в науковій і прикладній діяльності, як педагогічної та технологічної галузей. Свої здобутки в науковій і прикладній творчості студенти доповідають на семінарах і конференціях кафедри й університету та висвітлюють їх в наукових і навчально-методичних публікаціях.

Таким чином, впровадження сучасних педагогічних технологій в процес підготовки вчителя трудового навчання та технологій відображається в наступному: наявність комп'ютерних варіантів текстів лекцій; наявність можливості використання слайд-презентацій, відео, програмних педагогічних засобів навчання та ін.; використання активних форм навчання, основними з яких є тести, ділові ігри, відеофільми та створення практичних ситуацій з розподілом відповідних ролей (вчителя, учня, експертів) між студентами. Результати запровадження вказаних сучасних педагогічних технологій організації навчального процесу на випусковій кафедрі протягом 3-х останніх років свідчать про досить високу їх ефективність, на що вказують зростаюче позитивне ставлення студентів до навчання та підсумки екзаменційно-залікових сесій.



**Мельник Ірина Володимирівна,
магістрант,
спеціальність 014 Середня освіта. Трудове навчання та технології,
Рівненській державний гуманітарний університет**

ДО ПИТАННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Педагогічна діяльність як одна з найважливіших ланок людської діяльності є об'єктом дослідження різних галузей педагогічної науки. Вона виникла разом з потребами суспільства в трансляції новим поколінням загальної та педагогічної культури, соціального досвіду людства, системи наукових знань, способів педагогічної діяльності, моральних цінностей, пріоритетів і норм суспільства. Значне місце в структурі професійно-педагогічної діяльності педагогічних працівників належить вивченню досвіду професійної діяльності відомих вчених та педагогів, освоєння якого забезпечує високий рівень фахової підготовки майбутніх педагогів. Кожен педагогічний працівник повинен прагнути до створення оптимальних умов для творчого розвитку учнів в системі національного виховання. Значна роль у цьому процесі належить учителю трудового навчання.

Питання фахової підготовки вчителя трудового навчання все частіше розглядаються на сторінках фахових та інших видань (Агалець І.О., Бурдун В.В., Вересоцька Н.О., Ткачук С.І. та ін.), обговорюються на конференціях. Це пов'язано, перш за все, з оновленням змісту трудового навчання сучасної школи (прийняття Державного стандарту базової і повної середньої освіти у 2004 р. та зміна навчальних програм та підручників, в основу яких покладена проектно-технологічна діяльність). Все це вимагає від учителя трудового навчання кардинально нового підходу підготовки до уроку та до методики його проведення.

Метою нашої статті є дослідження та аналіз основних напрямів сучасної підготовки вчителів трудового навчання до якісного виконання своїх професійних обов'язків у світлі оновленого змісту трудового навчання.

Узагальнюючи вимоги до особистості педагога, які забезпечують його готовність до професійної діяльності, наука прагне об'єднати їх у більш узагальнюючі цілісні властивості. Перш за все до них належать поняття «професіоналізм» та «професійна компетентність», які відображають єдність теоретичної й практичної готовності педагога до професійної діяльності та характеризують професійний рівень її здійснення [2, 40].

Своєрідність педагогічної діяльності робить неприпустимим наявність лише вузькоспеціалізованої компетентності. Професіоналізм учителя визначається сполученням усіх видів професійної компетентності. Основою професіоналізму й професійної компетентності вчителя вважають, насамперед, педагогічну вмільсть, яка передбачає володіння педагогічними вміннями й навичками, педагогічною майстерністю, які забезпечують грамотну та педагогічно доцільну організацію педагогічного процесу. Крім того, специфіка педагогічної діяльності вимагає від учителя володіння системою